گزارش یک

رویکرد عراقچی به مذاکرات

به ناوها نگاه نمی‌کنیم، توافق در دسترس است

در حالی که مقامات امریکایی و شخص ترامپ هر روز هشدار می‌دهند که زمان برای مذاکره با ایران رو به اتمام است و از گزینه‌های نظامی برای دستیابی به اهداف خود سخن می‌گویند، وزیر خارجه دیروز در گفت‌وگو با یک رسانه امریکایی بار دیگر تأکید کرد ضرب‌الاجلی وجود ندارد و توافق در دسترس است. عراقچی خطاب به دولتمردان کاخ سفید گفت که اگر با زبان زور با ایران سخن گفته شود، تهران نیز با همان زبان پاسخ خواهد داد، چرا که تجربه‌های گذشته نشان داده مسیر نظامی به هیچ دستاوردی منجر نمی‌شود. او همچنین پیشنهاد «غنی‌سازی صفر» از سوی امریکا را رد کرد و گفت که تلاش بر این است تا اطمینان حاصل شود برنامه هسته‌ای از جمله غنی‌سازی صرفاً صلح‌آمیز است. به گفته عراقچی، تهران روی پیش‌نویس توافق احتمالی با واشینگتن نیز کار می‌کند و ظرف دو تا سه روز آینده آماده خواهد شد.

به گزارش «جوان»، در آستانه دور سوم مذاکرات ایران و امریکا، که هنوز زمان‌بندی مشخصی برای آن اعلام نشده است، هیئت ایرانی تمام تلاش خود را می‌کند تا از هر گونه بهانه‌تراشی طرف غربی برای تشدید تنش‌ها جلوگیری کند. سیدعباس عراقچی، وزیر خارجه ایران و رئیس هیئت مذاکره‌کننده، در تازه‌ترین اظهارات خود از تلاش‌های جدی تهران برای حل اختلافات از طریق دیپلماتیک خبر داد. عراقچی روز جمعه در گفت‌وگو با برنامه «Morning Joe» شبکه ام‌اس‌ان بی‌سی، با تأکید بر دیپلماسی به‌عنوان تنها راه‌حل پرونده هسته‌ای ایران تأکید کرد: «یک نکته را باید تأکید کنم؛ هیچ راه‌حل نظامی برای برنامه هسته‌ای ایران وجود ندارد. این موضوع پیش‌تر آزموده شده است. حملات گسترده‌ای به تأسیسات ما انجام شد، دانشمندان ما ترور شدند، اما نتوانستند برنامه هسته‌ای ما را از بین ببرند. چرا؟ چون این برنامه به دست خود ما و دانشمندان‌مان توسعه یافته است. این فناوری متعلق به ماست و با بمباران و اقدام نظامی قابل‌نابودی نیست. تنها راه‌حل، دیپلماسی است. به همین دلیل امریکا به میز مذاکره بازگشته و به دنبال توافق است. ما برای صلح آماده‌ایم، برای دیپلماسی آماده‌ایم، همان‌قدر که برای دفاع از خود نیز آماده‌ایم.»

عراقچی به ابتکارهای تهران برای رسیدن به توافق احتمالی در میز مذاکرات اشاره کرد و گفت: «تهران قصد دارد پیش‌نویس توافق هسته‌ای احتمالی با واشینگتن را ظرف دو تا سه روز آینده آماده کند.»

این در حالی است که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا، روز پنج‌شنبه مهلتی دوهفته‌ای برای حل اختلافات با تهران تعیین کرد و مدعی شد که در صورت عدم دستیابی به توافق در این مدت، پیامدهای ناخوشایندی رخ خواهد داد. با این حال، عراقچی گفت که ضرب‌الاجلی برای رسیدن به توافق احتمالی وجود ندارد.

خبری از پیشنهاد غنی‌سازی صفر نیست

وزیر خارجه ایران در ادامه مصاحبه خود به مهم‌ترین مورد اختلافی بین تهران و واشینگتن یعنی غنی‌سازی اورانیوم نیز اشاره کرد و در پاسخ به سؤال مجری برنامه درباره گزارش‌ها از پیشنهاد واشینگتن برای غنی‌سازی صفر گفت: «حدسیات شما اشتباه است و ما هیچ تعلیقی پیشنهاد ندادیم و امریکا نیز از ما درخواستی برای غنی‌سازی صفر نداشته است.» عراقچی تأکید کرد چیزی که ما داریم درباره آن صحبت می‌کنیم این است که مطمئن شویم برنامه هسته‌ای ایران که شامل غنی‌سازی است صلح‌آمیز است و همیشه صلح‌آمیز باقی خواهد ماند و در مقابل ایران اقداماتی برای اعتمادسازی انجام دهد و تحریم‌ها برداشته شود و تنها مسیر مطمئن شدن از این موضوع، مذاکره و راه‌حل دیپلماتیک است.»

ترامپ همواره مدعی بوده ایران نباید هیچ‌گونه غنی‌سازی انجام دهد و برنامه هسته‌ای خود را به‌طور کامل متوقف کند، اما ایران با قاطعیت این درخواست را رد کرده است. تهران تأکید می‌کند که غنی‌سازی حق مسلم کشور است و هیچ قدرت خارجی حق ندارد در این زمینه برای ایران تعیین تکلیف کند. این موضع شفاف و روشن، پایه‌ای برای ادامه مذاکرات دیپلماتیک و دفاع از منافع هسته‌ای ایران به شمار می‌رود.

عراقچی همچنین با تفکیک میان مردم امریکا و سیاست‌های واشینگتن تأکید کرد: «ما مردم امریکا را دشمن خود نمی‌دانیم. ما سیاست‌های دولت امریکا را علیه ایران خصمانه می‌دانیم و زمانی که این خصومت‌ها متوقف شود، آن‌گاه شاید بتوانیم به نوعی روابط متفاوت بیندیشیم.»

عراقچی در ادامه اظهارات خود با یادآوری سیاست‌های شکست‌خورده قبلی، خطاب به مقامات کاخ سفید مبنی بر اینکه ایران در برابر فشارها تسلیم نخواهد شد، گفت: «پیام این است که دولت‌های پیشین امریکا تقریباً هر کاری علیه ما انجام داده‌اند؛ از جنگ و تحریم گرفته تا مکانیسم ماشه و هر چیز دیگر اما هیچ‌یک نتیجه نداد. اگر با مردم ایران با زبان احترام صحبت کنند، ما نیز با همان زبان پاسخ خواهیم داد. اما اگر با زبان زور با ما سخن بگویند، ما نیز همان‌گونه پاسخ خواهیم داد. فکر می‌کنم ایرانیان نشان داده‌اند مردمی با عزت هستند. ما فقط به زبان احترام پاسخ می‌دهیم. این همان روشی است که باید با ما سخن گفته شود و نتیجه‌اش را خواهند دید.»

توپ در زمین واشینگتن است

در حالی که بسیاری از تحلیلگران و حتی برخی مقامات امریکایی مدعی‌اند که مذاکرات تهران و واشینگتن صرفاً اتلاف وقت است و تصمیم حمله نظامی از سوی امریکا گرفته شده، عراقچی معتقد است که همچنان امکان دستیابی به تفاهم وجود دارد.

وزیر خارجه در پاسخ به این سؤال که با توجه به مواضع جنگی امریکا در روزهای اخیر، احتمال توافق با امریکا را چقدر محتمل می‌دانید، خاطرنشان کرد: «چند روز پیش در ژنو گفت‌وگوهای بسیار خوبی داشتیم و توانستیم درباره موضوعات مرتبط با برنامه هسته‌ای و تحریم‌های امریکا گفت‌وگو کنیم و بر سر مجموعه‌ای از اصول یا اصول راهنمای مذاکرات و شکل احتمالی یک توافق به تفاهم برسیم. سپس از ما خواسته شد پیش‌نویسی از یک توافق احتمالی تهیه کنیم تا در دیدار بعدی درباره آن پیش‌نویس گفت‌وگو کنیم، مذاکره درباره متن آن را آغاز کنیم، و امیدواریم به نتیجه برسیم.»

با این حال، عراقچی عدم رسیدن به توافق میان دو کشور را به دلیل سوابق بدعهدی‌های واشینگتن رد نکرد و با انداختن توپ در زمین طرف امریکایی گفت: «متأسفانه ما تجربه خوبی در برخورد با دولت‌های امریکا نداریم. لحظه‌ای که این تصور تغییر کند، لحظه‌ای که بتوانید به نتیجه خوبی برسید، توافقی که توسط دولت امریکا محترم شمرده شود، توسط مردم امریکا محترم شمرده شود و با حسن‌نیت اجرا شود، فکر می‌کنم اوضاع شروع به تغییر خواهد کرد. من معتقدم همه چیز به طرف مقابل بستگی دارد.»

اظهارات عراقچی پیش از دور سوم گفت‌وگوها نوعی اتمام‌حجت به جامعه بین‌المللی است که تهران همه تلاش خود را می‌کند تا ابهامات بر سر برنامه هسته‌ای را رفع کند و هر اتفاق بدی که بعد از آن رخ دهد مسئولیتش بر عهده امریکا است که به جای دیپلماسی ممکن است گزینه‌های دیگری را امتحان کند. هرچند امریکا با گسیل ناوهای جنگی و تسلیحات گسترده به خاورمیانه تلاش می‌کند از ایران امتیازات لازم را بگیرد اما مقامات ارشد تهران گفته‌اند که تسلیم باج‌خواهی واشینگتن نخواهند شد و از منافع ملی خود به هر طریق ممکن دفاع خواهند کرد. به دلیل افزایش تنش‌ها در منطقه، ایران نیز در بالاترین سطح آماده‌باش نظامی قرار دارد و مقامات سیاسی و امنیتی بارها هشدار داده‌اند که اگر دشمن خطای محاسباتی انجام دهد تاوان سنگینی خواهد پرداخت.

همزمان با جنگ‌افروزی‌های ترامپ و اسرائیل، سازمان بین‌المللی انرژی اتمی هم مثل همیشه دست به کار شده و با گزارش‌های واهی خود سعی دارد اجماع بین‌المللی علیه تهران را افزایش دهد. رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی روز پنج‌شنبه مدعی شد که افزایش حضور نظامی امریکا در خاورمیانه به این معنی است که پنجره ایران برای دستیابی به توافق دیپلماتیک بر سر فعالیت‌های اتمی در خطر بسته شدن است. گروسی که برای بازگشت بازرسان به ایران عجله دارد، ادعا کرد: «زمان زیادی وجود ندارد اما ما در حال کار روی چیزی مشخص هستیم. آژانس چند راه‌حل پیشنهاد کرده است.»

تبادل‌نظر با شرکا

ایران همزمان که با طرف امریکایی مذاکره می‌کند، با شرکای خود نیز در ارتباط است. سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه و عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران روز جمعه درباره مسئله هسته‌ای به تبادل‌نظر پرداختند. به گزارش خبرگزاری تاس، وزارت خارجه روسیه اعلام کرد لاوروف در تماس تلفنی با عباس عراقچی بر حمایت از روند مذاکرات برای یافتن راه‌حل‌های عادلانه و احترام به حقوق مشروع ایران تأکید کرد. در این تماس تلفنی که به ابتکار عراقچی برقرار شد، دو طرف درباره برخی از مسائل مورد علاقه متقابل در دستور کار مناسبات دوجانبه نیز گفت‌وگو کردند. لاوروف روز چهارشنبه نیز در مصاحبه با یک شبکه سعودی با بیان اینکه امریکا و اسرائیل با حمله به سایت‌های هسته‌ای ایران مرتکب اقدامی خطرناک شدند، گفت که تهران همواره پایبندی خود به پیمان منع گسترش سلاح هسته‌ای را اعلام کرده است.

چالش

پایان دور دوم مذاکرات اوکراین بدون پیشرفت قابل توجه

مسائل کلیدی همچنان مورد مناقشه‌اند

دو دور مذاکرات روسیه و اوکراین در ژنو با میانجیگری امریکا، روز چهارشنبه به پایان رسید و قرار است دور دیگری از مذاکرات هم هفته آینده برگزار شود ولی همچنان هیچ تفاهمی درباره مسئله ارضی که کانون اصلی اختلافات است، به دست نیامده است. برخی منابع از بن‌بست در مذاکرات صحبت می‌کنند.

نشست دو روزه نمایندگان ارشد روسیه و اوکراین در حالی چهارشنبه ۱۸ فوریه در ژنو به پایان رسید که هیچ تفاهمی میان دو طرف بر سر دو اختلاف کلیدی، یعنی مسئله ارضی به دست نیامده است. بر اساس گزارش آسوشیتدپرس، پیشرفت‌هایی در مسائل نظامی حاصل شده ولی بزرگ‌ترین مانع، مسئله ۲۰درصد از استان دونتسک است که هنوز تحت کنترل نیروهای اوکراینی قرار دارد ولی روس‌ها خواهان خروج کامل اوکراین از این مناطق هستند، در حالی که کی‌یف آن را رد کرده است. اهداف کلیدی پوتین همچنان همان چیزی است که او هنگام حمله روسیه به همسایه خود در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ اعلام کرد: اوکراین باید از پیوستن به ناتو صرف‌نظر کند، اندازه ارتش خود را به‌شدت کاهش دهد و از زبان و فرهنگ روسی محافظت کند تا کشور در مدار مسکو باقی بماند. ولادیمیر مدینسکی، مذاکره‌کننده ارشد روسیه، گفت‌وگوها را «دشوار، اما کاری» توصیف کرد و از ادامه آن در آینده نزدیک خبر داد. دیمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین هم به خبرنگاران گفت که صحبت در مورد نتیجه مذاکرات «خیلی زود» است. مدینسکی فاش کرد که هیئت او همچنین یک جلسه خصوصی دو ساعته با هیئت اوکراینی داشته است. ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین هم ساعاتی پس از پایان مذاکرات در یک گروه واتس‌اپ با خبرنگاران گفت: «می‌بینیم که پیشرفت حاصل شده، اما فعلاً مواضع متفاوت است، زیرا مذاکرات دشوار بود.» رستم عمروف، رئیس تیم مذاکره‌کننده اوکراینی، نیز روز دوم را «فشرده و اساسی» خواند و تأکید کرد دو طرف روی تصمیماتی کار می‌کنند که به رؤسای جمهور ارائه خواهد شد.

در حالی که یک منبع آگاه به روسیا الیوم گفته که مذاکرات در مورد صلح اوکراین ممکن است هفته آینده در ژنو سوئیس از سر گرفته شود، روس‌ها تأکید دارند که طی این مدت عملیات خود را مقابل اوکراین متوقف نمی‌کنند، رویکردی که به نظر می‌رسد برای تحت فشار گذاشتن کی‌یف است. دیمیتری مدودف، معاون رئیس شورای امنیت روسیه گفته که مذاکرات همیشه خوب است اما مانع از تحقق اهداف عملیات در اوکراین نخواهد شد. مدودف تأکید کرد که عملیات نظامی ویژه در اوکراین تا رسیدن به اهداف نهایی ادامه خواهد یافت. به گفته مدودف مسکو نمی‌تواند بپذیرد که کشوری غیردوست در همسایگی آن، عضو سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) باشد. مدودف تصریح کرد: غیرنظامی شدن اوکراین و از بین رفتن امکان جنگ درآینده از اهداف عملیات نظامی است. معاون رئیس شورای امنیت روسیه افزود: اگر در همسایگی روسیه کشوری عضو ناتو قرار داشته باشد، تهدید دائمی خواهد بود و در صورت وجود مناقشات ارضی، خطر جنگ ماهیتی سیستماتیک پیدا می‌کند.

وزارت دفاع روسیه نیز اعلام کرد که سامانه‌های پدافند هوایی این کشور ۱۹۷ پهپاد اوکراینی را از ساعت ۲۰ شامگاه پنج‌شنبه (۳۰ بهمن) تا هفت صبح جمعه (یکم اسفند ۱۴۰۴) به وقت مسکو منهدم کرده‌اند.

نمایندگانی از بریتانیا، فرانسه، آلمان و ایتالیا نیز در ژنو حضور داشتند و روند مذاکرات را از نزدیک دنبال کردند. بر اساس گزارش آسوشیتدپرس، رهبران اروپایی با توجه به جاه‌طلبی‌های گسترده‌تر پوتین، می‌گویند امنیت خودشان در اوکراین در خطر است و اصرار دارند که در تلاش‌های صلح با آنها مشورت شود.

گزارش ۲

شورای صلح ترامپ برای فلسطین بدون فلسطینیان

رئیس‌جمهور امریکا، نخستین جلسه شورایی را که خود برای برقراری صلح در باریکه غزه تشکیل داده است، در شرایطی تشکیل داد که نه تنها هیچ نماینده فلسطینی در آن حضور نداشت بلکه نماینده حماس هم درباره عملکرد این شورا خوش‌بین نیست. تحرکات کشورهای اروپایی هم حاکی از این است که این کشورها، نگاه چندان مثبتی به این شورا ندارند.

شورای صلح ترامپ، نخستین جلسه خود را برگزار کرد. واشینگتن در شرایطی میزبان نشستی به ریاست رئیس‌جمهور امریکا بود که «یاکیر گبای» و «لیران تانکمن» دو بازرگان صهیونیست به نمایندگی از رژیم صهیونیستی به عنوان سخنران معرفی شدند اما در هیئت مؤسس و هیئت اجرایی این شورا هیچ شخصیت فلسطینی حضور نداشت. تانکمن علاوه بر فعالیت اقتصادی، سرگرد ذخیره ارتش اسرائیل است و سال گذشته عضو صندوق امریکایی صهیونیستی توزیع بسته‌های غذایی در غزه بود. گیدعون ساعر، وزیر خارجه رژیم صهیونیستی نیز به نمایندگی از بنیامین نتانیاهو به واشینگتن سفر کرده بود. حازم قاسم، سخنگوی جنبش حماس با ابراز تردید درباره برنامه‌های این شورا، گفت که رهبران حاضر در نشست یاد شده، باید اسرائیل را ملزم به توقف نقض آتش‌بس کنند. قاسم با اشاره به اینکه تصمیمات شورای صلح باید برای تضمین حقوق مردم فلسطین اجرا شود، تصریح کرد: «زمان آغاز عملیات امدادرسانی واقعی و بازسازی در مناطق آسیب‌دیده غزه فرا رسیده است.» وی در عین حال گفت: «تجربه ماه‌های گذشته از زمان اجرای آتش‌بس تأیید می‌کند که اشغالگران به چنین مواضعی اهمیتی نمی‌دهند؛ آن هم تا زمانی که این مواضع با فشار واقعی همراه نباشد.» دونالد ترامپ در نشست روز پنج‌شنبه گفت: «امروز روز بزرگی است و شاهدیم که سران کشورهای زیادی در نشست‌های شورای صلح غزه شرکت می‌کنند. صلح سخت است اما ما به آن دست پیدا می‌کنیم.» وی این شورا را معتبرترین نهادی که تاکنون تشکیل شده نامید و اعلام کرد که کشورش ۱۰ میلیارد دلار به بازسازی غزه کمک خواهد کرد. سایر اعضا نیز ۷ میلیارد دلار به غزه تخصیص خواهند داد. رئیس‌جمهور امریکا همچنین از تشکیل یک نیروی بین‌المللی تثبیت‌کننده برای غزه خبر داد که تاکنون پنج کشور آمادگی خود را برای مشارکت با آن اعلام کرده‌اند و گفت، این شورا تنها محل گفت‌وگو نیست بلکه به صورت فعال راه‌حل پیدا و عمل می‌کند. او مدعی شد که برخلاف گذشته که فقط درباره صلح در خاورمیانه صحبت می‌شد اکنون برای رسیدن به این منظور اقدام عملی صورت می‌گیرد. منابع خبری گزارش داده‌اند که این نشست با حضور حدود ۴۰ نماینده از کشورهای مختلف جهان اعم از نمایندگانی از ترکیه، مصر، اندونزی و مراکش تشکیل شد. یک مقام امریکایی هم خبر داد که اولین گروه از نیروهای ثبات‌بخش بین‌المللی، از آوریل آینده در غزه مستقر خواهند شد. وی گفت که رئیس‌جمهور امریکا در جلسه شورای صلح، کمک ۶/۵ میلیارد دلاری به غزه را اعلام خواهد کرد. این مقام امریکایی مدعی شد چند کشور برای ارسال «هزاران» نیرو به غزه اعلام آمادگی کرده‌اند و ترامپ این مسئله را علنی خواهد کرد.

غزه فروشی نیست

همزمان با برگزاری شورای صلح غزه در واشینگتن دی‌سی، معترضان و حامیان فلسطین علیه این اقدام رئیس‌جمهور امریکا و مشارکت رژیم صهیونیستی در این نشست اعتراض کردند. معترضان در محوطه خارج از مؤسسه صلح ایالات متحده، جایی که جلسه شورای صلح در حال برگزاری بود، تجمع کردند تا به مشارکت رژیم صهیونیستی در این نشست اعتراض کنند. معترضان شعارهایی نظیر «غزه فروشی نیست!» و «فلسطین را آزاد کنید» سر دادند و به این اقدام امریکا که با مشارکت رژیم صهیونیستی که خود مسئول این جنایات در غزه است، اعتراض کردند. طبق ویدئوهای منتشر شده، معترضان مایع قرمز رنگی را که نماد خون است، جلوی ورودی این مؤسسه ریختند و به این طریق، اعتراض خود را علیه جنایات جنگی در غزه نشان دادند. الجزیره اعلام کرد که روایت اصلی این است که بدون بحث در مورد حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین، هیچ طرح مشخصی نمی‌تواند اجرا شود.

شورایی با ابهامات زیاد

دوبراوکا سویکا، کمیسر اتحادیه اروپا نیز در جلسه شورای صلح به عنوان ناظر حضور داشت. گیوم مرسیه، سخنگوی کمیسیون اروپا گفت: «کمیسیون اتحادیه اروپا به عضویت شورای صلح درنمی‌آید. ما دقیقاً در راستای تعهد دیرینه خود به اجرای آتش‌بس در غزه و همچنین مشارکت در تلاش‌های بین‌المللی برای حمایت از بازسازی و بهبود اوضاع پس از جنگ در غزه، در این جلسه شرکت می‌کنیم.» کشورهای اروپایی برجسته نظیر نروژ، سوئد، ایتالیا و فرانسه مخالفت خود را با مشارکت در این طرح اعلام کردند و پیوستن به این شورا را که توسط رهبر یک کشور مدیریت شود، نقض قانون بین‌المللی دانستند. ماه گذشته خبرگزاری فرانسه به نقل از محافل نزدیک به امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه گزارش داد که پاریس در این مرحله قصد ندارد به دعوت برای پیوستن به «شورای صلح» پاسخ مثبت دهد و تأکید کرد که این شورا با ابهامات زیادی روبه‌رو است. نزدیکان ماکرون تصریح کردند که منشور این شورا، برخلاف پیش‌بینی‌های اولیه فقط به مسئله غزه محدود نمی‌شود و افزودند: «این مسئله سؤالات اساسی به‌ویژه در زمینه احترام به اصول و ساختار سازمان ملل که هیچ‌گاه نباید مورد تردید قرار گیرد، ایجاد می‌کند.» آنها همچنین با اشاره به چندجانبه‌گرایی مؤثر تأکید کردند که پاریس همچنان خواهان توقف فوری درگیری‌ها در غزه و دستیابی به افق سیاسی قابل‌اعتماد برای فلسطینی‌ها و اسرائیلی‌ها است. از همین رو، پاسکال کانفاورو، سخنگوی وزارت خارجه فرانسه اعلام کرد که از حضور نماینده کمیسیون اتحادیه اروپا در این نشست شگفت‌زده شده است. کانفاورو به خبرنگاران گفت که از دیدگاه پاریس، شورای صلح باید تلاش‌های خود را در راستای قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد بر غزه متمرکز کند و فرانسه تا زمانی که این ابهام برطرف نشود، در این شورا شرکت نخواهد کرد. او افزود: «در مورد کمیسیون اروپا و مشارکت آن، ما واقعاً شگفت‌زده شدیم زیرا از سوی شورای امنیت مجوزی برای مشارکت ندارد.»

چشم‌انداز

طرح تشکیل «پنج چشم اطلاعاتی» اروپا بدون امریکا

در نشست وزرای دفاع گروه موسوم به «فایو آیز -پنج چشم» در کراکوف لهستان، ایده تشکیل نسخه‌ای اروپایی از ائتلاف اطلاعاتی «پنج چشم» بدون حضور امریکا، مطرح شد، پیشنهادی که می‌تواند معادلات امنیتی اروپا را وارد مرحله‌ای تازه کند.

به گزارش «جوان»، بوریس پیستوریوس، وزیر دفاع آلمان روز پنج‌شنبه پیشنهاد کرد که همکاری پنج کشور اروپایی شامل فرانسه، آلمان، ایتالیا، لهستان و بریتانیا از سطح هماهنگی‌های نظامی فراتر رفته و به ایجاد یک سازوکار مشترک اطلاعاتی شبیه به ائتلاف موسوم به «پنج چشم Five Eyes» منجر شود. ائتلاف پنج چشم در حال حاضر متشکل از امریکا، بریتانیا، کانادا، استرالیا و نیوزیلند است و یکی از عمیق‌ترین شبکه‌های تبادل اطلاعات امنیتی در جهان به شمار می‌رود.

پیستوریوس در کنفرانس خبری خود گفت: «گام بعدی چه می‌تواند باشد؟ شاید تشکیل ناوگان مشترک سوخت‌رسان هوایی، یک نیروی چنددامنه‌ای یا حتی نسخه‌ای اروپایی از پنج چشم.» این موضع نشان‌دهنده تمایل فزاینده برخی کشورهای اروپایی برای کاهش وابستگی امنیتی به واشینگتن است؛ به‌ویژه در شرایطی که آینده تعهدات امریکا نسبت به امنیت اروپا با ابهام‌هایی روبه‌رو است.

وزرای دفاع نیز بر لزوم تشدید فشار بر روسیه تأکید کردند. پیستوریوس حملات روسیه به اوکراین را «نه صرفاً جنگ، بلکه ترور علیه غیرنظامیان» توصیف کرد و گفت تنها «فشار حداکثری از طریق تحریم‌ها» می‌تواند ولادیمیر پوتین را وادار به عقب‌نشینی کند. در همین راستا، کایا کالاس، کمیسیونر سیاست خارجی اتحادیه اروپا، گفته بروکسل همچنان در پی تصویب بیستمین بسته تحریمی علیه روسیه است. در کنار مباحث اطلاعاتی، همکاری‌های تسلیحاتی نیز در دستور کار قرار گرفت. بریتانیا از ابتکار جدیدی برای توسعه سامانه‌های پدافند هوایی ارزان‌قیمت و مقابله با تهدید پهپادها و موشک‌ها خبر داد. این طرح که با مشارکت اعضای E5 دنبال می‌شود، بر تولید تسلیحات سبک زمین به هوا تمرکز دارد.

تلاش برای همگرایی دفاعی اروپا با چالش‌هایی نیز روبه‌رو است. اختلافات فرانسه و آلمان بر سر پروژه جنگنده نسل آینده موسوم به Future Combat Air System (FCAS) نمونه‌ای از این شکاف‌هاست. دو کشور بر سر ویژگی‌های فنی و مدیریت پروژه اختلاف دارند؛ موضوعی که آینده یکی از مهم‌ترین طرح‌های دفاعی مشترک اروپا را در هاله‌ای از ابهام قرار داده است.

اخبار کوتاه

تهران- قاهره تبادل سفیر می‌کنند

رئیس دفتر حفاظت منافع ایران در مصر اعلام کرد تصمیم تبادل سفیر میان تهران و قاهره اتخاذ شده است. مجتبی فردوسی‌پور در گفت‌وگو با «الجزیره» اعلام کرد که تصمیم تبادل سفرا میان دو کشور «به‌طور رسمی اتخاذ شده» و تنها توافق بر سر زمان اعلام آن باقی مانده است. به گفته او، طی ماه‌های گذشته «تلاش‌های گسترده‌ای از سوی دو کشور» برای توسعه روابط صورت گرفته و بیش از ۱۵ دیدار در سطح وزرای امور خارجه برگزار شده است. علاوه بر آن، مقام‌هایی از جمله وزرای بهداشت، دادگستری، گردشگری و انرژی نیز در این روند مشارکت داشته‌اند. براساس توضیحات او، مرحله نخست شامل رفع موانع موجود بوده که به گفته وی «تمامی این موانع از سوی دو طرف برطرف شده است». مرحله دوم به ایجاد اعتماد متقابل در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، امنیتی و گردشگری اختصاص دارد.

روس‌اتم: نیروگاه هسته‌ای بوشهر همچنان برای روسیه در اولویت خواهد بود

رئیس شرکت دولتی روس‌اتم روسیه تأکید کرد که ساخت نیروگاه هسته‌ای بوشهر در ایران همچنان برای این شرکت در اولویت خواهد بود. به گزارش روسیا الیوم، الکسی لیخاچف گفت: «در هر صورت، نیروگاه بوشهر و رآکتورهای دوم و سوم آن از اولویت‌های روس‌اتم باقی خواهند ماند. ما تمام تلاش خود را برای اجرای این پروژه به کار خواهیم گرفت و با وجود همه دشواری‌هایی که در حال حاضر با آنها روبه‌رو هستیم، این طرح را در نهایت با موفقیت به سرانجام خواهیم رساند.

درگیری‌ها میان حامیان شورای انتقالی جنوب و نیروهای سعودی در عدن

شورای انتقالی جنوب یمن تحت حمایت امارات روز جمعه، استفاده از مهمات جنگی و زور بیش از حد علیه معترضان غیرمسلح در عدن را که منجر به کشته شدن یک تن و زخمی شدن ۲۱ تن دیگر شد، به شدت محکوم کرد. به گزارش ایسنا، در پی وقوع درگیری‌هایی میان نیروهای امنیتی و معترضان در شهر عدن یک تن کشته و چند تن دیگر مجروح شدند. شورای انتقالی جنوب مورد حمایت امارات نیز هدف قرار دادن تظاهرکنندگان را به شدت محکوم کرد. شورای انتقالی در بیانیه‌ای اعلام کرد اقدامات سرکوب و شکنجه علیه جمعیت شهروندانی صورت گرفته که در تظاهرات مسالمت‌آمیز برای ابراز مخالفت خود نسبت به سیاست «تحمیل امر واقع» و تلاش‌ها برای نادیده گرفتن اراده مردم جنوب و آرمان‌های سیاسی آن به خیابان‌ها آمدند. در این بیانیه تأکید شده است که توسل به سرکوب امنیتی نقض آشکار منشورهای بین‌المللی و حقوق بشر و بیانگر ناتوانی گروه‌هایی است که در تلاشند اراده خود را بر اراده مردمی تحمیل کنند. همچنین طبق این بیانیه، طرف‌های ذی‌ربط باید مسئولیت حقوقی و کیفری سلامت و امنیت شهروندان را بر عهده بگیرند. شورای انتقالی جنوب یمن توقف فوری و بی‌قید و شرط حمله نظامی علیه معترضان و تشکیل کمیته تحقیقات فوری، مستقل و شفاف برای شناسایی عاملان و آمران تیراندازی و مجازات آنها را خواستار شد و گفت این حق مردم جنوب است که دیدگاه سیاسی خود را ابراز کنند.

ترامپ به دنبال توافق هسته‌ای با عربستان

بر اساس رونوشت سند ارسالی به کنگره مشخص شد که ترامپ به کنگره گفته در حال پیگیری یک بسته توافق هسته‌ای غیرنظامی با عربستان است که شامل پادمان‌های منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای نیست. به گزارش رویترز، دونالد ترامپ رئیس‌جمهور جمهوریخواه امریکا و «جو بایدن» همتای دموکرات سابق او با عربستان روی راه‌هایی به منظور ساخت نخستین نیروگاه‌های برق هسته‌ای برای این کشور کار کرده‌اند. به نقل از رویترز، این تحولات در بحبوحه نگرانی از یک رقابت تسلیحاتی جدید جهانی در پی انقضای توافق تسلیحاتی بین روسیه و امریکا و تحریکات چین به سمت گسترش زرادخانه‌ای اتمی‌اش روی داده است. گروه‌های کنترل تسلیحاتی و بسیاری از دموکرات‌ها و برخی از جمهوریخواهان پیشرو مانند مارکو روبیو وزیر خارجه در زمانی که سناتور بود، تأکید دارند که هرگونه توافق باید با پادمان‌ها باشد از جمله اینکه عربستان توانایی غنی‌سازی اورانیوم یا بازفرآوری سوخت هسته‌ای مصرف‌شده، مسیرهای بالقوه برای دستیابی به سلاح و همچنین خواسته‌هایی که توسط دولت‌های ایالات متحده مطرح شده است را نداشته باشد. آنها همچنین اصرار دارند که عربستان سعودی با پروتکل الحاقی که به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی سازمان ملل متحد نظارت گسترده‌تر و سرزده‌تری بر فعالیت‌های هسته‌ای یک کشور می‌دهد، مانند اختیار انجام بازرسی‌های سرزده در مکان‌های اعلام نشده، موافقت کند.